KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 10.12.2004
COM(2004)793 końcowy

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Wdrożenie wyjątkowej pomocy finansowej dla Armenii, Gruzji i Tadżykistanu

{SEC(2004)1635}

1. WPROWADZENIE

Decyzja Rady 97/787/WE z dnia 17 listopada 1997 r., przewidująca wyjątkową pomoc finansową dla Armenii i Gruzji, zmieniona decyzją Rady 2000/244/WE z dnia 20 marca 2000 r. w celu rozszerzenia pomocy na Tadżykistan, określa w art.1 ust. 3, że okres dostępności dla krajów-beneficjentów części pomocy, którą stanowią dotacje, wypłacane w kolejnych transzach, wygasa w roku 2004. W art. 5 ust. 2 decyzja stanowi również, że *"przed dniem 31 grudnia 2004 r. Rada zbada stosowanie niniejszej decyzji do tej daty w oparciu o szczegółowe sprawozdanie Komisji, które zostanie przekazane również Parlamentowi Europejskiemu"* Niniejsze sprawozdanie zostało przygotowane w ramach wykonania powyższego postanowienia zawartego w przedmiotowej decyzji Rady.

2. HISTORIA I GŁÓWNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU EFA DLA ARMENII, GRUZJI I TADŻYKISTANU

Program niezwykłej pomocy finansowej (EFA) na rzecz Armenii, Gruzji i Tadżykistanu miał na celu zapewnienie wsparcia finansowego dla tych trzech krajów, przed którymi stanęły szczególnie trudne wyzwania społeczno-gospodarcze związane z reformami oraz przejściem do systemu gospodarki rynkowej, co jest wdrażane z pomocą międzynarodowych instytucji finansowych (MIF). Do czasu przygotowania programu EFA Armenia i Gruzja już rozpoczęły wdrażanie kompleksowych programów reform i dostosowań w ramach zaawansowanego instrumentu dostosowań strukturalnych MFW (ESAF). W tym samym czasie Tadżykistan był wciąż na wczesnym etapie przygotowania podobnego programu.

Zasadniczą cechą procesu wdrażania tych programów było występowanie dużych zaległości w płatnościach zagranicznych na rzecz Wspólnoty, wynikających z pożyczek udzielonych przez Wspólnotę tym trzem państwom na początku lat dziewięćdziesiątych. Zaległości te musiały zostać uregulowane, aby umożliwić Armenii, Gruzji i Tadżykistanowi wykorzystanie całości dostępnych zasobów finansowych na wsparcie reform i złagodzenie ich skutków społecznych.

W listopadzie 1997 r. Rada przyjęła pierwszą decyzję w sprawie programu EFA na rzecz Armenii i Gruzji (decyzja Rady 97/787/WE). Zgodnie z tą decyzją Wspólnota udostępniła tym dwóm krajom pakiet finansowy, w skład którego wchodziły pożyczki długoterminowe i zwykłe dotacje. Część odnosząca się do pożyczki wynosiła maksymalnie 170 mln EUR, z piętnastoletnim terminem spłaty i dziesięcioletnim okresem karencji. Na część dotacji przeznaczono do 85 mln EUR, wypłacanych w kolejnych transzach w latach 1997-2002. Armenia i Gruzja miały otrzymać pożyczki i dotacje w wysokości odpowiednio 28 mln i 110 mln EUR (pożyczki) oraz 30 mln i 55 mln EUR (dotacje).

W chwili przyjęcia decyzji w sprawie EFA dla Armenii i Gruzji Rada zgodziła się także rozważyć przeprowadzenie, w miarę możliwości, podobnej operacji odnośnie do Tadżykistanu. Krótko po rozpoczęciu przez Tadżykistan realizacji programu reform i dostosowań wspieranego przez MIF (umowa o finansowaniu przez MFW w ramach ESAF została zatwierdzona w czerwcu 1998 r.) Komisja złożyła wniosek o rozszerzenie programu pomocowego również na Tadżykistan. W marcu 2000 r. przyjęto decyzję Rady w tej sprawie, zmieniającą decyzję 97/787/WE (decyzja Rady 2000/244/WE). Tadżykistan otrzymał pomoc finansową na łączną kwotę do 95 mln EUR (pożyczka w wysokości 60 mln EUR i dotacje w wysokości 35 mln EUR). W tej samej decyzji zaakceptowano zwiększenie łącznej kwoty

dotacji na rzecz Gruzji do kwoty 65 mln EUR i przedłużenie okresu realizacji programu do roku 2004.

Program EFA został przygotowany jako narzędzie finansowania, uzupełniające finansowanie ze środków MIF. Wypłaty realizowano pod warunkiem zadowalającej realizacji warunków uzgodnień finansowych z MIF. Jednocześnie główny cel programu, czyli wspieranie finansowego zrównoważonego rozwoju oraz umożliwienie beneficjentom zmniejszenia ich zagranicznych zobowiązań, znalazł odzwierciedlenie w powiązaniu wypłat środków pomocowych ze zmniejszaniem zadłużenia beneficjentów. W ten sposób wypłata pożyczek i pierwszych transz dotacji została zrealizowana po spłaceniu przez beneficjentów pełnej kwoty ich zobowiązań względem Wspólnoty. Wypłaty kolejnych transz dotacji powiązano z wcześniejszą spłatą zadłużenia beneficjentów względem Wspólnoty, wynikającego z pożyczek udzielonych w ramach programu EFA. Jednym z celów programu było umożliwienie jego beneficjentom osiągnięcie pod koniec okresu wdrażania programu EFA stanu, w którym ich zobowiązania finansowe względem Wspólnoty byłyby równe zeru lub niższe niż w punkcie wyjścia.

Wypłaty transz dotacji (za wyjątkiem pierwszej transzy) zależą również od realizacji uzgodnionych przez obie strony rozwiązań polityki strukturalnej. Strukturalne uwarunkowanie programu EFA opiera się na programach gospodarczych władz i ukierunkowane jest w szczególności na poprawienie zewnętrznego zrównoważonego rozwoju beneficjentów. Obszary, na które Komisja zwróciła szczególną uwagę poprzez uwarunkowanie wypłat, obejmują reformy finansów publicznych, administracji publicznej (łącznie ze zwalczaniem korupcji), sektor finansowy, prywatyzacja, zarządzanie przedsiębiorstwami itd. Podany zakres może być również poszerzony o konkretne obszary, odzwierciedlające priorytety wspólnotowe w stosunkach dwustronnych z beneficjentami, np. z zakresu polityki handlowej lub różnych obszarów współpracy gospodarczej, ujęte w dwustronnych umowach o współpracy. Obszary polityk strukturalnych, wyznaczone przez Komisję przez uwarunkowanie strukturalne, powiązane z wypłatą części dotacji pomocowej dla przedmiotowych trzech krajów podsumowano w tabeli 1 w Załączniku do niniejszego sprawozdania.

3. REALIZACJA POSTANOWIEŃ DECYZJI 1997/2000

3.1. Ramy instytucjonalne

Po przyjęciu przez Radę decyzji w sprawie EFA dla Armenii i Gruzji Komisja i władze tych dwóch państw negocjowały warunki realizacji programu. Ogólne parametry działania, takie jak kwota maksymalna i kalendarz rocznej transzy dotacji czy wcześniejszej spłaty zadłużenia, zostały ustalone w protokołach ustaleń (PU), zawartych w imieniu Wspólnoty przez Komisję oraz rządy i banki centralne państw-beneficjentów. Szczegółowe warunki finansowe odnośnie do pożyczek zostały ustanowione w umowach o pożyczkę, zawartych w tym samym czasie. Zarówno PU jak i umowy o pożyczkę zostały podpisane w grudniu 1997 r. (z Gruzją) i w grudniu 1998 r. (z Armenią). Po przyjęciu decyzji Rady 2000/244/WE, w styczniu 2001 r. między Komisją a Tadżykistanem zawarte zostały PU i umowy o pożyczkę. Aby uwzględnić także przedłużenie czasu trwania programu oraz zwiększenie łącznego przydziału środków na dotację dla Gruzji, podpisano nowe protokoły ustaleń z Armenią (w sierpniu 2001 r.) i Gruzją (w lipcu 2001 r.).

Podstawowe parametry działań w ramach programu EFA dla omawianych trzech państw, ustanowione w PU (skorygowane PU w przypadku Armenii i Gruzji), zostały zebrane w tabeli 2 zawartej w Załączniku. Przewidywano, że po zakończeniu realizacji programu Armenia nie będzie miała żadnych zaległych zobowiązań finansowych względem Wspólnoty, a zobowiązania Gruzji i Tadżykistanu zostaną zmniejszone do zrównoważonego poziomu.

Realizacja programu EFA między rokiem 1998 (pierwsza wypłata dla Gruzji i Armenii) a trzecim kwartałem roku 2004, jak również plany Komisji na pozostałą część bieżącego roku oraz początek roku 2005, zostały opisane poniżej. Tabele 3 i 4 w Załączniku przedstawiają wyniki ilościowe z realizacji programu.

3.2. Armenia

Realizację programu pomocowego EFA dla Armenii rozpoczęto w grudniu 1998 r., kiedy to Armenia uregulowała swoje zaległości płatnicze względem Wspólnoty (51 mln EUR). Umożliwiło to odblokowanie przez Komisję wypłat nowych pożyczek (28 mln EUR) i pierwszej transzy dotacji (8 mln EUR).

Kolejną transzę dotacji (w wysokości 4 mln EUR) wypłacono Armenii w latach 1999-2000. Wypłata opierała się na wynikach kontroli wypełniania warunków dla realizacji wypłat, przeprowadzonej w lipcu 1999 r., a dokonano jej w grudniu 1999 r. Ze swojej strony Armenia przeprowadziła redukcję swojego zadłużenia netto względem Wspólnoty o 5 mln EUR. Realizację programu przerwano w roku 2000 na skutek nie zawarcia przez Armenię nowych uzgodnień finansowych z MFW, po wygaśnięciu uzgodnień ESAF w grudniu 1999 r., następnie wznowiono dopiero w roku 2001, po zatwierdzeniu przez Zarząd MFW nowego, trzyletniego programu w ramach Programu Redukcji Ubóstwa i Wspierania Rozwoju (PRGF – instrumentu zastępującego ESAF) w maju 2001 r. Uzgodnienia te wygasają w grudniu 2004 r.

Na podstawie polityki ramowej, ustanowionej w programie PRGF, Komisja przeprowadziła trzy kolejne przeglądy związane z wypłatami trzech rocznych transz EFA – w czerwcu 2001 r., w czerwcu 2002 r. i w grudniu 2003 r. Każdorazowo kwoty transz i wcześniejszej spłaty długu ustalono odpowiednio na 5,5 mln i 7 mln EUR. Płatności te zrealizowano na początku 2002 r., pod koniec 2002 r. i w czerwcu 2004 r. Na skutek tych działań Armenia zredukowała swoje zadłużenie netto wobec Wspólnoty do 2 mln EUR. Wypłata ostatniej transzy w ramach programu EFA (1,5 mln EUR) przewidywana jest na rok 2005, po spłaceniu przez Armenię ostatniej raty pożyczki wspólnotowej z 1998 r. W ten sposób, na początku przyszłego roku program EFA dla Armenii w pełni osiągnie zakładane cele, zarówno pod względem płatności dotacji, jak i wcześniejszej spłaty zadłużenia (Armenia ureguluje całość swojego zadłużenia wobec Wspólnoty).

3.3. Gruzja

Realizację programu pomocowego EFA dla Gruzji rozpoczęto w lipcu 1998 r., kiedy to Gruzja uregulowała swoje zaległości płatnicze względem Wspólnoty (131 mln EUR), a następnie Wspólnota wypłaciła pożyczkę w kwocie 110 mln EUR oraz pierwszą transzę dotacji w kwocie 10 mln EUR.

Drugą transzę dotacji (9 mln EUR) wypłacono we wrześniu 1999 r., po wcześniejszym spłaceniu przez Gruzję zadłużenia wobec Wspólnoty w kwocie 10 mln EUR. Realizację programu przerwano w roku 2000, na skutek braku porozumienia władz Gruzji z IMF w

sprawie nowej umowy finansowej (uzgodnienia w ramach programu ESAF z 1996 r. wygasły w sierpniu 1999 r.) i wznowiono dopiero w roku 2001, po zatwierdzeniu w styczniu 2001 r. przez Zarząd MFW nowego, trzyletniego programu w ramach PRGF. Opierając się na niejednoznacznych wynikach Gruzji w zakresie reform makroekonomicznych i strukturalnych, Komisja zdecydowała o wypłacie tylko części transzy za rok 2001 (tj. 6 mln EUR) oraz wypłacie pozostałej części (tj. 5,5 mln EUR), pod warunkiem osiągnięcia dalszych postępów w przeprowadzaniu reform strukturalnych. Przed wypłatą pierwszej podtranszy w grudniu 2001 r., Gruzja dokonała wcześniejszej spłaty zadłużenia wobec Wspólnoty w kwocie 8 mln EUR. W związku z powyższym, biorąc pod uwagę poważne pogorszenie sytuacji politycznej w Gruzji w drugiej połowie 2001 r., nie odnotowano praktycznie żadnego postępu w reformach strukturalnych przez większość tego roku. Ponownie wstrzymano realizację programu EFA, którą wznowiono dopiero w roku 2004, po zmianie sytuacji politycznej w Gruzji w listopadzie 2003 r.

Nowy rząd Gruzji rozpoczął nową rundę dostosowań i reform. Strategia nowych władz państwa uzyskała poparcie MIF – MFW i Bank Światowy zatwierdziły w czerwcu zeszłego roku odpowiednio: nowy, trzyletni program PRGF oraz nowe kredyty dostosowawcze – a także międzynarodowego środowiska finansowego. Powrócono także do realizacji programu EFA. Pierwszym krokiem będzie wypłacenie transzy dotacji w kwocie 6,5 mln EUR w oparciu o wyniki przeglądu polityki przeprowadzonej pod koniec roku 2002, lecz nieukończonej (krótko po zakończeniu przeglądu program finansowany przez MFW przestał spełniać swoje założenia i wypłata została anulowana). Kolejna wypłata dotacji zostanie poprzedzona wcześniejszą spłatą przez Gruzję pożyczki wspólnotowej z 1998 r. w identycznej kwocie. W wyniku tej operacji wypłaty w ramach EFA na rzecz Gruzji wyniosą 31,5 mln EUR (z maksymalnej kwoty 65 mln EUR), a Gruzja zmniejszy swoje zadłużenie wobec Wspólnoty o 24,5 miliona EUR.

Władze Gruzji zamierzają wykorzystać sprzyjające warunki polityki gospodarczej celem dalszej redukcji swojej pozycji dłużnika netto wobec Wspólnoty, poprawiając tym samym swoją średnioterminową zdolność kredytową. Mając na względzie powyższe, władze Gruzji zwróciły się do UE o kontynuowanie realizacji programu EFA i oczekują, że wsparcie finansowe Wspólnoty może pomóc ich krajowi w zmniejszeniu jego zadłużenia zagranicznego do bardziej zrównoważonego poziomu.

3.4. Tadżykistan

Realizację programu pomocowego EFA dla Tadżykistanu rozpoczęto w marcu 2001 r., kiedy to Wspólnota zwolniła nową pożyczkę (60 mln EUR) i pierwszą transzę dotacji (7 mln EUR). Przed zwolnieniem tych kwot Tadżykistan spłacił zaległe należności wobec Wspólnoty na kwotę prawie 79 mln EUR.

Kolejna transza, na kwotę 7 mln EUR, została zwolniona w grudniu 2001 r. Kwota wcześniejszej spłaty zadłużenia tego kraju wobec Wspólnoty została ustalona na 8 mln EUR, znacznie mniej niż maksymalna kwota wcześniejszej spłaty, ustalona w dwustronnym PU (tj. 12 mln EUR). Komisja oceniła, że sytuacja finansowa Tadżykistanu uzasadnia zmniejszenie pozycji dłużnika netto do mniejszej kwoty.

Komisja przeprowadziła jeszcze dwa przeglądy programu w Tadżykistanie – w roku 2002 (czerwiec) i w roku 2004 (marzec i czerwiec). Zwolnienie trzeciej rocznej transzy dotacji nastąpiło na początku roku 2003, po zatwierdzeniu w grudniu 2002 r. przez MFW nowych ustaleń PRGF, zastępujących wcześniejszy program ESAF/PRGF, który zakończył się w

grudniu 2001 r. Nowy program zakończy się w grudniu 2005 r. Zwolnienie czwartej transzy dotacji planowane jest przed końcem 2004 r. Kwota obu transz sięga 7 mln, a ich zwolnienie powiązane jest z wcześniejszą spłatą zadłużenia w wysokości 8 mln EUR (kwoty te są zgodne z ograniczeniami finansowymi państwa).

Zwolnienie kolejnej transzy w kwocie 7 mln oczekiwane jest na początku 2005 r. Kwota odpowiedniej, wcześniejszej spłaty zostanie ustalona po przeglądzie realizacji programu. Na skutek działań przeprowadzonych w 2004 r. i na początku 2005 r., zostanie wykorzystana pełna kwota przeznaczonej dla Tadżykistanu dotacji pomocowej. Zadłużenie tego państwa wobec Wspólnoty ma zmniejszyć się do 28 mln EUR (przy założeniu, że kwota wcześniejszej spłaty zadłużenia znowu wyniesie 8 mln EUR).

W przyszłości Tadżykistan prawdopodobnie będzie kontynuował swoją politykę wcześniejszej spłaty zobowiązań wobec Wspólnoty, mając na względzie poprawę swojej średnioterminowej zdolności spłaty zadłużenia, co może spowodować konieczność kontynuowania realizacji programu EFA.

4. WYNIKI EKONOMICZNE PROGRAMU EFA

Poprzez wpływ na proces dostosowań i proces reform w trzech państwach w szerokim kontekście wsparcia finansowego ze środków MIF, program wyjątkowej pomocy finansowej przyniósł Armenii, Gruzji i Tadżykistanowi znaczne korzyści. Obszar, w którym udział środków EFA był największy, to wsparcie tych trzech krajów w zmniejszaniu ich zadłużenia zagranicznego, skutkujące zrównoważeniem średnio- i długoterminowej zewnętrznej płynności finansowej. Podczas pierwszego etapu realizacji programu (zwolnienie pożyczek oraz pierwszych transz dotacji) Armenia, Gruzja i Tadżykistan mogły uregulować zaległe płatności kredytów wspólnotowych i w ten sposób znormalizować swoje stosunki finansowe z Unią Europejską, jak i z pozostałymi instytucjami środowiska finansowego. Kolejne zwolnienia kwot dotacji umożliwiły tym państwom dalsze zmniejszenie ich zadłużenia wobec Wspólnoty, pozwalając im na osiągniecie trwałej płynności finansowej. Dotyczy to głównie Armenii i Tadżykistanu. W chwili rozpoczęcia programu zadłużenie Armenii wobec Wspólnoty przekroczyło 50 mln EUR, a po jego zakończeniu spodziewane jest jego zmniejszenie do zera; zadłużenie Tadżykistanu zbliżało się do kwoty 80 mln EUR, a zostanie zmniejszone do kwoty poniżej 30 mln EUR. Wyniki programu dla Gruzji są znacznie skromniejsze, zadłużenie tego kraju wobec Wspólnoty pozostaje na poziomie ponad 85 mln EUR (redukcja z poziomu 130 mln EUR w roku 1998).

Udział wspólnotowego programu EFA w innych częściach procesów dostosowań i reform w krajach beneficjentach miał głównie postać wsparcia dla konkretnych polityk strukturalnych, w kontekście spełniania przez nie zadanych warunków (por. także dział 2 i tabela 1 w Załączniku). Udział ten zostanie oceniony w bardziej ogólnych ramach oceny postępu reform gospodarczych w latach, w których realizowany był program.

Ożywienie gospodarcze **Armenii** rozpoczęło się już w roku 1995 i przyspieszyło w trakcie realizacji uzgodnień z MFW w ramach programu ESAF/PRGF w latach 1996-1999. Realizacja programu EFA rozpoczęła się w tym kluczowym dla gospodarki Armenii momencie. Od roku 1998 wzrost gospodarczy Armenii wynosi średnio 9% rocznie, a brak stabilności makroekonomicznej został w ogromnej mierze zmniejszony. Armenia przeprowadziła, z pozytywnym skutkiem, wiele reform strukturalnych w takich obszarach jak podatki i administracja finansów publicznych, restrukturyzacja przedsiębiorstw, prywatyzacja

i sektor bankowy. Kilka kluczowych reform strukturalnych otrzymało wsparcie Wspólnoty w postaci warunków zwalniania elementu dotacji EFA. W świetle poprawy wyników makroekonomicznych oraz postępu reform strukturalnych Armenia znajduje się prawdopodobnie na drodze do zrównoważonego rozwoju i wzrostu.

Przez prawie cały czas realizacji programu EFA sposób wdrażania programu dostosowań i reform w **Gruzji** rozczarowywał, pomimo kilku sukcesów (np. regulacje i nadzór bankowy). Szczególnie po pierwszej fali reform, wdrożonych w okresie objętym pierwszym programem ESAF/PRGF MFW (1996-1999), odnotowano niewielką poprawę jakości rządzenia i zarządzania makroekonomicznego (zwłaszcza podatkowego). Brak odpowiedniego środowiska politycznego w Gruzji skutkował wolniejszym niż w Armenii powrotem do ożywienia gospodarczego i zrównoważonego rozwoju. Jednakże obecnie sytuacja jest całkiem inna. Po zmianach politycznych jakie miały miejsce pod koniec roku 2003, nowe władze Gruzji rozpoczęły realizację szeroko zakrojonego programu dostosowań i reform, koncentrującego się w szczególności na dwóch, najczęściej w przeszłości krytykowanych, obszarach - zarządzania i zarządzania podatkowego – gdzie w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy osiągnięto znaczące postępy.

Podczas czterech lat realizacji programu EFA w **Tadżykistanie** odnotowano dość duży postęp. Ogólna sytuacja gospodarcza poprawiła się w zauważalny sposób: tempo wzrostu sięga prawie 10% rocznie, polityka monetarna i fiskalna została wzmocniona, bieżący deficyt zmniejszył się, a zadłużenie zagraniczne sprowadzone zostało do bardziej zrównoważonego poziomu. Ponadto podjęto wiele reform strukturalnych pierwszej generacji (tj. liberalizacja cen i handlu, prywatyzacja). Wspólnota wspierała szereg kluczowych polityk strukturalnych poprzez warunkowanie swojej pomocy finansowej. Przewiduje się, że warunki ekonomiczne w Tadżykistanie pozostaną w najbliższej przyszłości sprzyjające, co ułatwi wdrożenie większości reform strukturalnych, przewidzianych w programach PRSP i PRGF, pod warunkiem zachowania ciągłości wsparcia finansowego MIF i innych instytucji środowiska finansowego.

Specyficzne dla kraju zmiany i polityki zaobserwowane w tym czasie, zarówno w obszarach makroekonomii i zarządzania finansowego oraz reform strukturalnych, opisano szczegółowo w załączonym dokumencie roboczym służb Komisji.

5. WNIOSKI

Ocenę wyników realizacji programu, przeprowadzoną przez Komisję, można podsumować w następujący sposób. Program EFA niewątpliwie pomógł Armenii, Gruzji i Tadżykistanowi w dążeniu do reform i równowagi finansowej. Jednakże w przypadku Gruzji, a w mniejszym stopniu także Tadżykistanu, główne założenia programu nie zostały w pełni zrealizowane. Pomimo pewnej poprawy zobowiązania finansowe obu tych państw wobec Wspólnoty pozostają na wysokim poziomie oraz, w ogólniejszym ujęciu, ich średnio- i długoterminowa zdolność spłaty zadłużenia pozostaje niepewna. Stosunek zadłużenia do dochodu i PKB w tych państwach pozostaje wysoki nawet pomimo zakładanego wysokiego wzrostu dochodów państwowych związanych ze wzrostem PKB. Wreszcie oba te kraje są w dalszym ciągu uzależnione od pomocy zewnętrznej we wdrażaniu reform strukturalnych, w kontekście ich strategii redukcji ubóstwa i wzrostu gospodarczego.

Pomimo to, w świetle ostatnio zaobserwowanych w Gruzji i Tadżykistanie pozytywnych zmian gospodarczych oraz poprawy jakości środowiska polityczno-gospodarczego w obu tych

państwach, perspektywy na dalszy postęp reform i poprawę zewnętrznej równowagi finansowej uległy znaczącej poprawie. W tej sytuacji zewnętrzne wsparcie finansowe dla tych państw ma większe szanse powodzenia.

W celu zakończenia realizacji założeń programu EFA Komisja przewiduje złożenie wniosków o kontynuację działań. Działania takie będą ukierunkowane na wspieranie kontynuacji i przyspieszenia reform gospodarczych, a w szczególności na pomoc dla Gruzji i Tadżykistanu we wdrażaniu przez te państwa bardziej ambitnych działań mających na celu zmniejszanie zadłużenia. Komisja podejmie decyzję w sprawie złożenia wniosków dotyczących kontynuacji działań po dokładnym rozważeniu wielu parametrów, obejmujących obok potrzeb finansowych, związanych ze wcześniejszymi spłatami zadłużenia, także ogólną jakość polityki gospodarczej, zaangażowanie polityczne władz oraz (w przypadku Gruzji) zgodność ewentualnego wsparcia Wspólnoty z instrumentami umarzania zadłużenia zaproponowanymi przez oficjalnych wierzycieli.

Komisja zamierza również włączyć ewentualną kontynuację działań wsparcia finansowego w ogólny kontekst stosunków Unii Europejskiej z państwami tego regionu i jej wsparcia dla reform politycznych i gospodarczych.

ZAŁĄCZNIK

Table 1

Main areas of structural conditionality in EFA programme 1998-2004

	Armenia	Georgia	Tajikistan
Public finances			
Tax administration	+	+	+
Budgetary planning (incl. MTEF)	+		
Budget expenditure and treasury system (incl. arrears)	+	+	+
Public debt management			+
Quasi-fiscal deficits	+		+
Business climate			
Improving legislation and regulatory environment	+	+	
International Accounting Standards	+		+
Civil Service reform			
public sector employment	+		
anti-corruption	+	+	+
Privatisation and restructuring of public enterprises			
small scale privatisation	+	+	+
medium and large state-owned enterprises	+	+	+
incl. Energy utilities	+	+	+
Telecommunications		+	
Transport infrastructure		+	
Industrial enterprises	+	+	+
Banking sector			
restructuring/privatisation of state-owned banks	+	+	+
Prudential regulations and banking supervision	+	+	+
Agricultural reform			
Land ownership	+	+	+
Restructuring of state farms			+
Trade policy			
Trade legislation	+	+	
Specific EU-related trade policy measures		+	

Table 2

Overview of the Community EFA to Armenia, Georgia and Tajikistan

in million EUR

	Armenia	Georgia	Tajikistan
Settlement of arrears	51	131	79
New loan	28	110	60
Total grants (up to)	30	65	35
Initial tranche (disbursed simultaneously with the loan)	8	10	7
Cumulated annual tranches	22	55	28
Early debt repayment foreseen (up to)	28	81	48
Outstanding debt to EC foreseen at end of prog.	-	29	12

Table 3

Implementation of the Community EFA to Armenia, Georgia and Tajikistan - Detail

in million EUR

	1998	1999	2001	2002	2003	2004		2005	Total
						Q1-Q3	Q4 (**)	(***)	
Armenia									
Grant disbursement									
planned (*)	8	4	5.5	5.5	5.5	1.5			30
actual	8	4		11		5.5		1.5	30
Early debt repayment									
planned (*)		5	7	7	7	2			28
actual		5		14		7		2	28
Georgia									
Grant disbursement									
planned (*)	10	9	11.5	11.5	11.5	11.5			65
actual	10	9	6				6.5		31.5
Early debt repayment									
planned (*)		10	15.5	18.5	18.5	18.5			81
actual		10	8				6.5		24.5
Tajikistan									
Grant disbursement									
planned (*)			14	7	7	7			35
actual			14		7		7	7	35
Early debt repayment									
planned (*)			12	12	12	12			48
actual			8		8	8	8		32

(*) For years 2001-2004, in Memoranda of Understanding concluded in 2000-2001.

(**) Operations under preparation. Payments to be made before the end of 2004.

(***) Payments to be made un 2005 based on budgetary commitments to be made in 2004 (Q4).

Table 4

Implementation of Community EFA to Armenia, Georgia and Tajikistan - Summary

in million EUR

		Made 1998-2004		Under prep.	Commitment	Total
		Initial tr.	Annual tr.	2004	foreseen (2004)	
Armenia						
	grant disbursements	8	20.5		1.5	30
	early debt repayments		26		2	28
pm -	outstanidng debt to EC (end programme)					-
Georgia						
	grant disbursements	10	15	6.5		31.5
	early debt repayments		18	6.5		24.5
pm -	outstanidng debt to EC (end programme)					85.5
Tajikistan						
	grant disbursements	7	14	7	7	35
	early debt repayments		16	8	8	32
pm -	outstanidng debt to EC (end programme)					28
Total						
	grant disbursements	25	49.5	13.5	8.5	96.5
	early debt repayments		60	14.5	10	84.5